

Handreiking voor
evenementen in, op, met,
boven en rondom water

STICHTING
**RIO
NED**
STAD | WATER | MENS

stowa

Handreiking voor evenementen in, op, met, boven en rondom water

Aanleiding

In, op, met, boven en rondom diverse Nederlandse wateren worden evenementen georganiseerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn cityswims, triathlons, survivalraces en modderraces. De gemeenten en waterschappen willen, op een verantwoorde manier, de bewoners en bezoekers van hun gebied laten genieten van het mooie water. Het water wordt steeds schoner, maar niet op alle plekken of op alle momenten is het verstandig om dit soort evenementen uit te voeren. Om een goede afweging te kunnen maken waar, wanneer en onder welke voorwaarden een evenement kan plaatsvinden hebben STOWA en Stichting RIONED een eerste aanzet gemaakt voor een eenduidige handreiking 'Evenementen in, op, met, boven en rondom water'.

De huidige richtlijnen en draaiboeken behandelen meestal een specifieke situatie of ziekteverwekker. Met deze handreiking proberen we ze bij elkaar te brengen, zodat een integrale afweging gemaakt kan worden.

Wat beogen we met een handreiking?

De basis van een handreiking is het in gesprek gaan van de initiatiefnemer met de gemeente, het waterschap en andere relevante partijen, zodat gezamenlijk kan worden bepaald of en zo ja, waar een evenement met beheersbare risico's (onder welke voorwaarden) voor de bezoekers kan plaatsvinden.

De handreiking en de bijbehorende bijlagen (zie www.stowa.nl) is een hulpmiddel om initiatiefnemers en organisatoren van evenementen te ondersteunen bij hun keuzes (locatie evenement, alternatieven, wel/niet monitoren en zo ja waar en hoe vaak).

Goede kennis van het watersysteem is een essentiële basis voor een vlotte en verantwoorde beslissing of en zo ja waar een evenement kan plaatsvinden onder welke condities. Voor het maken van een verantwoorde keuze is het van belang om het betreffende watersysteem en de invloed van verontreinigingsbronnen en de daarbij behorende risico's goed in beeld te hebben. Dat beeld zal lastig zijn te verkrijgen wanneer de risico's ad hoc voor het betreffende evenement moeten worden ingeschat.

De handreiking geeft door middel van adviezen en bespreekpunten een handvat om keuzes te maken en evenementen mogelijk te maken op een zo verantwoord mogelijke manier. Daarnaast is het een communicatiemiddel tussen actoren, zodat verantwoordelijkheden en rollen worden besproken en vastgelegd.

Op welke evenementen heeft deze handreiking betrekking?

Een evenement (in, op, rondom of met water of modder) is een speciale, tijd- en plaatsgebonden gebeurtenis die door een initiatiefnemer (individu, groep of organisatie) bewust is gepland en die gericht is op een bepaalde doelgroep om met een bewust gekozen vorm een bepaald doel te realiseren. Kort gezegd is een evenement een 'elke voor het publiek toegankelijke verrichting van vermaak' voor een bepaalde (korte) duur.

Het water kan allerlei soorten water zijn zoals oppervlaktewater (plassen, rivieren, kanalen, grachten en singels), maar ook leidingwater, regenwater, grondwater of modder.

De handreiking is bedoeld voor evenementen waar contact met (oppervlakte-/grond-) water mogelijk en/of evident is. Enkele voorbeelden zijn:

- Cityswims
- Triathlons
- Modderraces
- Survival activiteiten
- Spetter en spatter activiteiten
- Fiets 'm erin
- Big Jump
- Verkoeling door sproeien bij warm weer bij (sport) evenementen
- Activiteiten met waterpistolen e.d.
- Kano-, surf-, sup-, roei-, spelevaren activiteiten
- Filmprojectie op een watervernevelling
- Een tijdelijke waterglijbaan

Voor wie is de handreiking?

De handreiking kan vele mensen en organisaties bedienen. Deze handreiking is opgesteld voor waterschappen, gemeenten, initiatiefnemers en provincies.

Waterschappen en gemeenten kunnen initiatiefnemers ondersteunen bij hun voorstel en kunnen afwegen of het verantwoord is en zo ja, onder welke voorwaarden.

Welke partijen zijn van belang en welke verantwoordelijkheden hebben zij?

Het is van belang om duidelijke afspraken te maken en vast te leggen wie van de partijen welke verantwoordelijkheid heeft. Onderstaande partijen hebben hierbij een rol.

1. Initiatiefnemer. Degene die een activiteit of evenement wil organiseren. Deze is verantwoordelijk voor de tijdige vergunningaanvraag en gaat actief het gesprek aan met de andere partijen. Eindverantwoordelijke voor het evenement.
2. Gemeente. Verantwoordelijke instantie voor de openbare orde en veiligheid en daarmee ook verantwoordelijk voor het afgeven van een evenementenvergunning. Sommige gemeenten stellen extra eisen aan een evenement (bv. meewerken aan een epidemiologisch onderzoek).
3. Waterbeheerder (Waterschap/Rijkswaterstaat). Bevoegd gezag en adviseur voor het waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheer en stelt vanuit die positie eisen aan werkzaamheden en activiteiten op en om het water via o.a. de watervergunning (o.a. bij obstructie van een vaarroute en dergelijke).
4. GGD/GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio). Geeft advies over gezondheidsrisico's en heeft landelijk protocol voor grote evenementen.
5. Locatiebeheerder. Geeft advies en heeft kennis over locatie(s).

Kortom: De initiatiefnemer is altijd de eindverantwoordelijk voor het evenement en aansprakelijk voor de veiligheid van het evenement en haar deelnemers, de gemeente beoordeelt de aanvraag voor een evenementenvergunning en stelt (indien nodig) eisen ten aanzien van de waterkwaliteit. Alle andere partijen geven advies, tenzij het evenementen betreffen waarvoor een watervergunning (o.a. obstructie vaarweg) noodzakelijk is.

Bij elk evenement is het standaard om, indien nodig, op tijd de veiligheidsregio en/of hulpdiensten (o.a. Reddingsbrigade, politie, brandweer, EHBO) bij overleg over het evenement te betrekken en/of te informeren.

Naast een evenementenvergunning is er mogelijk ook andere wet- en regelgeving van toepassing en het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om hieraan te voldoen.

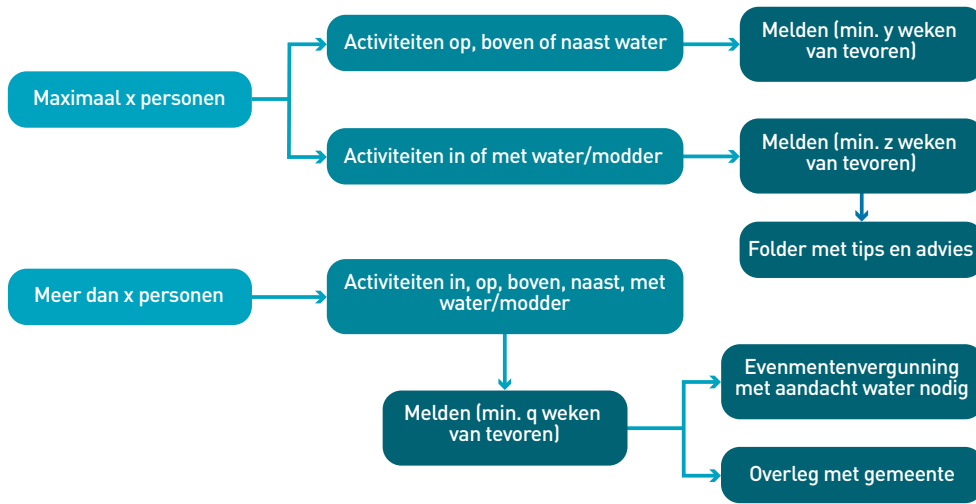
Het vastleggen van heldere afspraken over wie (en contactgegevens) welke verantwoordelijkheid heeft en hoe met elkaar gecommuniceerd wordt voor, tijdens en na het evenement wordt ten zeerste aangeraden.

Afwegingsschema voor een evenementenvergunning voor een evenement met water/modder

Gemeenten beoordelen de aanvraag voor een vergunning voor evenementen. Indien het evenement in, op, rondom, boven of met water of modder is kan een afwegingsschema vergelijkbaar met hieronder worden gebruikt. Per organisatie kan zo'n schema verschillen afhankelijk van wensen en mogelijkheden.

Vraag bij uw gemeente na bij welk aantal deelnemers u een evenementenvergunning moet aanvragen. De verschillen tussen de gemeenten variëren van ongeveer 50 tot ongeveer 500 personen (Figuur 1).

Aangeraden wordt op tijd te starten (minimaal 8 weken van tevoren, bij grotere evenementen eerder) met de aanvraag, omdat mogelijk extra onderzoek nodig is op de locatie.

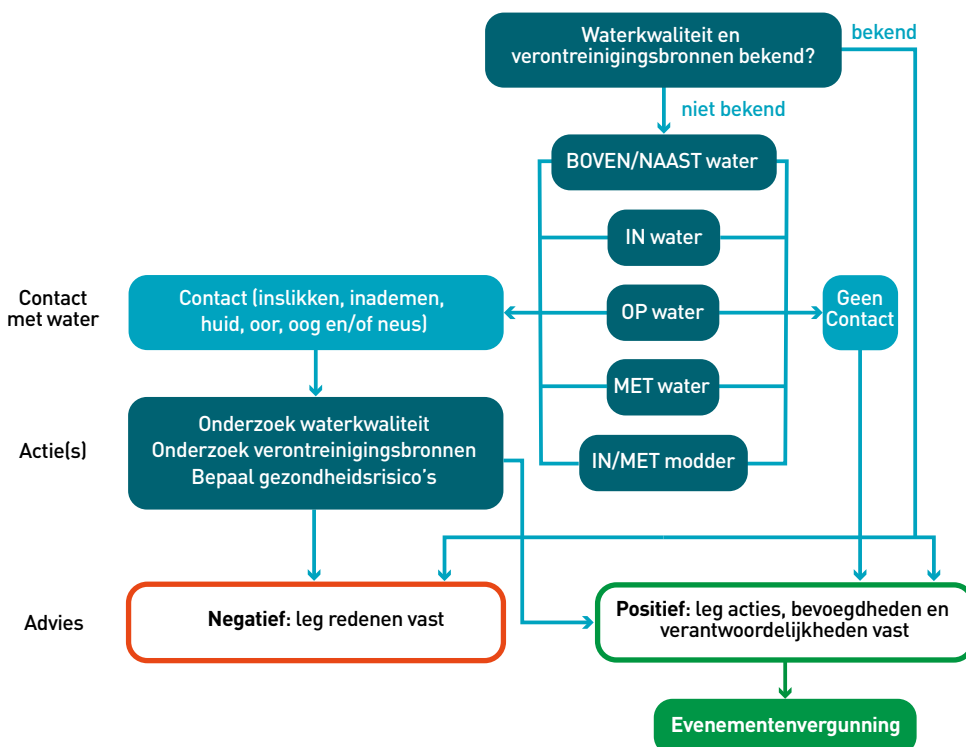
Figuur 1
Afwegingsschema voor een evenementenvergunning voor een evenement in, op, met, boven en rondom water/modder.

Inschatten gezondheidsrisico's

Voor een goed advies over een evenement is het nuttig om te kunnen inschatten of er een verhoogd gezondheidsrisico is voor de deelnemers. Dit hangt sterk af van:

- de aard van het evenement,
- de kwetsbaarheid van de deelnemers,
- de mate van contact met water (hele lijf, spetters in mond, neus, oor of oog, inademen van verneveld water, enz),
- de waterkwaliteit.

Onderstaand schema kan helpen bij het maken van keuzes (Figuur 2). De genoemde aspecten in dit schema worden uitgewerkt in de bijlagen (te vinden via www.stowa.nl).

Figuur 2
Inschatten gezondheidsrisico's.

Welke waterkwaliteit is voldoende?

Het is afhankelijk van het gezondheidsrisico (dus combinatie van soort evenement, mate van contact, kwetsbare groepen en waterkwaliteit) of men veilig en gezond kan deelnemen aan het evenement. Dit zal per keer afgewogen moeten worden door de organisatoren te zamen met de andere actoren.

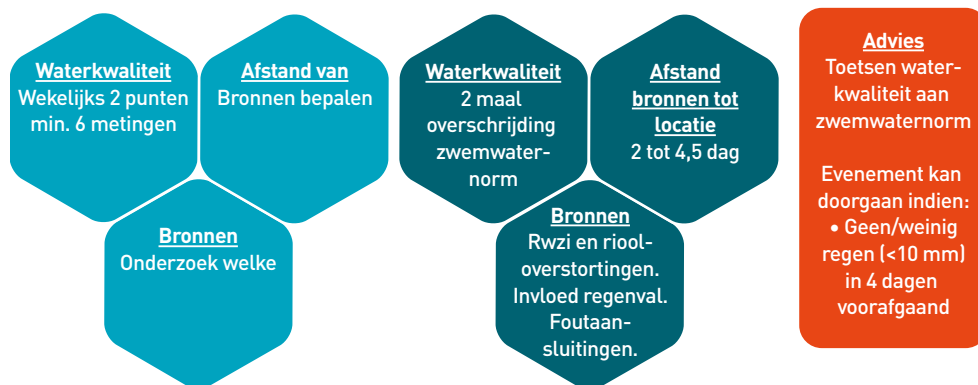
Er zijn geen normen voor evenementen in, op, rondom, boven en met water of modder. Wat een acceptabel risico is zal per evenement tussen de actoren *vooraf* afgestemd en vastgelegd moeten worden, zodat er bij besluitvorming of een evenement wel/niet door kan gaan, de parameters (en hoogte daarvan) waar dat op wordt beoordeeld niet nog ter discussie staan.

Enkele voorbeelden (uitgewerkt en meerdere in [bijlage C](#)) hoe dit aan te pakken zijn:

Case 1

Zwemevenement in oppervlaktewater (geen officiële zwemlocatie)

Een goed doel wil geld ophalen en wil hiervoor een groot zwemevenement organiseren op een aansprekende locatie in een stad, waarbij ongeveer tweeduizend deelnemers worden verwacht. Het beoogde water is geen zwemwater en er zijn geen data van de microbiologische zwemwaterkwaliteit. De waterbeheerder wordt betrokken bij de advisering rondom dit evenement.

6

Dit evenement vindt waarschijnlijk in de toekomst vaker hier plaats, daarom wordt besloten deze locatie vaker te bemonsteren en zo een goed beeld te krijgen van de algemene waterkwaliteit ter plekke. Mogelijk wordt er ook een voorspellingsmodel gemaakt.

Case 2

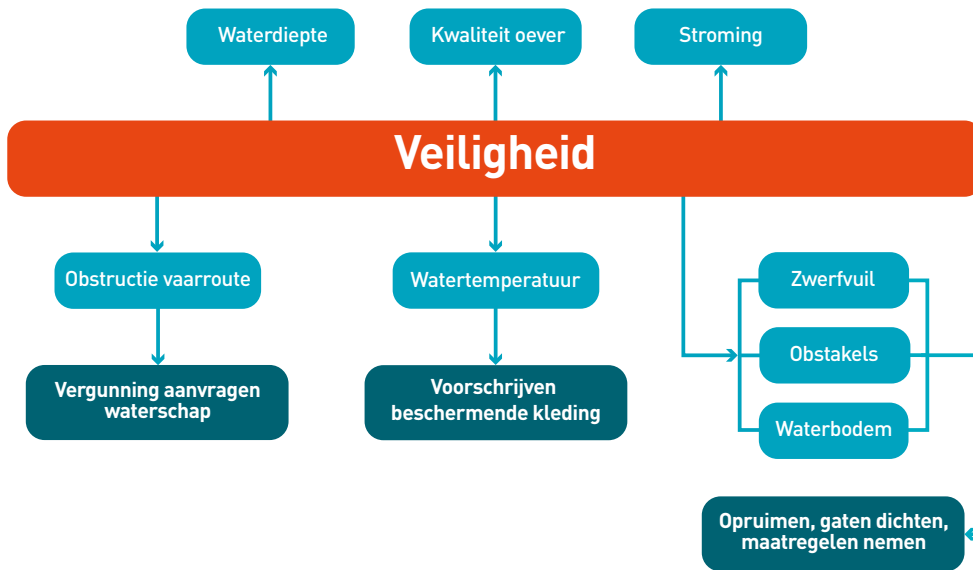
Speel- en spatterfestijn in en op oppervlaktewater (geen officiële zwemlocatie)

Een speel- en spatterfestijn wordt georganiseerd in een stad voor ongeveer 200 kinderen en jeugdigen in stadswater. Het zijn voornamelijk activiteiten naast het water, maar ook zijn er enkele activiteiten boven (o.a. survivalbaan) en in (vlotbouwen en naar de overkant varen/zwemmen/duwen; waterfietsen) water. De waterkwaliteit is onbekend. De waterbeheerder wordt drie weken van tevoren betrokken bij de advisering rondom deze activiteiten.

Waterveiligheid

Het eerder gegeven schema gaat in op de gezondheidsrisico's van contact met verontreinigd water. De veiligheid van de locatie van het evenement is natuurlijk ook van belang, maar veel van deze aspecten zijn al onderdeel van een reguliere evenementenvergunning. De extra veiligheidsaspecten van belang bij evenementen in, op, rondom en met water zijn weergegeven in onderstaand schema (Figuur 3) en verder uitgewerkt in bijlage D.

Figuur 3
Waterveiligheid.

Water en modder

Hieronder wordt een lijst met relevante aspecten bij evenementen met water weergegeven. Per aspect is een aparte bijlage opgenomen waar dit aspect nader wordt uitgewerkt.

Bij een evenement spelen naast waterkwaliteit en waterveiligheid natuurlijk ook andere aspecten, zoals bv. aanwezigheid van toiletten, drinkwater, toegankelijkheid voor verkeer en geluidsoverlast. Deze zijn normaliter opgenomen in het 'reguliere' evenementenbeleid en -vergunning. Deze handreiking geeft alleen invulling aan de extra aspecten van belang bij contact met water of modder.

Aspect	Omschrijving	Bijlage
☐ (Evenementen) Vergunning nodig?	Er zijn gemeentelijke en landelijke afspraken over wanneer een evenement vergunningsplichtig is.	A
☐ Mate van contact met water	Is er contact met water mogelijk en zo ja, is dat via inslikken, inademen, met huid, ogen en/of oren?	B
☐ Waterkwaliteit	Verontreinigingsbronnen, ecologie en hydrologie	C
☐ Waterveiligheid	Diepte, temperatuur, zwerfvuil in water, enz.	D
☐ Milieueffecten evenement	Is er (blijvende) schade aan de omgeving en/of ecologie veroorzaakt door evenement?	E
☐ Bruikbare tools en protocollen		F

De bijlagen (te vinden via www.stowa.nl) kunnen worden uitgebreid met bijvoorbeeld een logboek of een communicatieschema. Laat het ons weten indien u ideeën of voorbeelden heeft voor aanvullingen.

© 2019 Stichting RIONED en STOWA

Teksten en figuren uit dit rapport mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Disclaimer

Deze handreiking is een hulpmiddel om initiatiefnemers en organisatoren van evenementen te ondersteunen bij hun keuzes. De eindverantwoordelijkheid bij een evenement blijft te allen tijde bij de initiatiefnemer/organisator van het evenement.

Auteur

E.J.T.M. (Imke) Leenen (H2Oké Water & Gezondheid Advies/STOWA)

Begeleidingscommissie

Deze handreiking is tot stand gekomen met medewerking van een begeleidingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van waterschappen, gemeenten, GGDen en Provincies: Waterschap de Dommel (H. Tamerus), Gemeente Groningen (A.J. Jansma, D. Krijt), Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (J. van Tent), Waternet (L. Hersbach), GGD Rotterdam (M. van Dirven), Gemeente Utrecht (E. Rebergen), Inter Provinciaal Overleg Provincies (B. Hamer, J. van Druten), STOWA/Stichting RIONED (A.J. Palsma)

Datum

februari 2019

Opdrachtgever

STOWA/Stichting RIONED

E-mailadres

Imke.leenen@stowa.nl

Omslagfoto

iStock

Lay-out

Vormgeving Studio B, Nieuwkoop

Vormgeving

gaw ontwerp+communicatie b.v., Wageningen

Druk

Drukkerij Modern, Bennekom

ISBN

978 90 5773 849 4

STOWA rapportnummer

2019-04A

Deze handreiking geeft door middel van adviezen en bespreekpunten een handvat om evenementen in, op, met boven en rondom water mogelijk te maken op een zo verantwoord mogelijke manier. Daarnaast is het een communicatiemiddel tussen actoren, zodat verantwoordelijkheden en rollen worden besproken en vastgelegd.

